

Bijlage 1: Analyse jaarrekeningen 2020 van acht private verbonden partijen en twee overige deelnemingen van de provincie Zuid-Holland

Private verbonden partijen

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden Holding N.V.	(ROM-D)
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden Capital B.V.	(ROM-D)
Regionale Ontwikkelingsmaatschappij InnovationQuarter B.V.	(IQ)
Provinciaal Afvalverwijderingsbedrijf N.V.	(PROAV)
Houdstermaatschappij Zuid-Holland B.V.	(HZH)
Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij N.V. (voormalig Delta N.V.)	(PZEM)
Bank Nederlandse Gemeenten N.V.	(BNG)
Nederlandse Waterschapsbank N.V.	(NWB)
Warmtebedrijf Rotterdam	(WbR)*

Overige deelnemingen

Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Drechtsteden C.V. Kil III	(ROM-D Kil III C.V.)
Ontwikkelingsmaatschappij Het Nieuwe Westland C.V.	(ONW C.V.)

Opmerking:

Over de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten (PS) zijn bestuurlijke afspraken gemaakt in de commissie Bestuur, Maatschappij en Middelen. Deze zijn vastgelegd in het besluit van PS van 28 januari 2015. Om aan deze rol invulling te geven, bieden Gedeputeerde Staten (GS) de analyse van de (concept)jaarrekeningen 2020 van acht private verbonden partijen en twee overige deelnemingen PS ter kennisname aan. Tevens ontvangen PS een korte verklaring van de verschillen in relatie tot het voorafgaande jaar.

*WbR heeft voor het boekjaar 2020 (nog) geen jaarrekening opgesteld, waardoor deze verbonden partij niet is meegenomen in de analyse. Via separate kanalen zullen PS hierover op een later moment worden geïnformeerd.

Achtergrondinformatie

In deze analyse worden acht private verbonden partijen en twee overige deelnemingen waarin de provincie Zuid-Holland (PZH) deelneemt behandeld. Deze deelnemingen hebben ten doel een bijdrage te leveren aan het behalen van de door PZH gestelde economische en/of maatschappelijke doelstellingen.

PZH vervult een belangrijke rol als het gaat om de regionale economische ontwikkelingen in Zuid-Holland. Het verder uitbouwen van de regionale economie vindt plaats door het nastreven van doelstellingen zoals vervat in het coalitieakkoord en de provinciale begroting 2020, programma 2; Bereikbaar en verbonden, programma 3; Aantrekkelijk en Concurrerend en programma 5 Overzicht en Middelen.

De activiteiten die uitgevoerd worden om de doelstellingen te behalen worden deels uitgevoerd door de acht private verbonden partijen en twee overige deelnemingen. Er is volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) sprake van een verbonden partij als PZH een financieel én een bestuurlijk belang heeft in een privaatrechtelijke – en/of publieke organisatie.

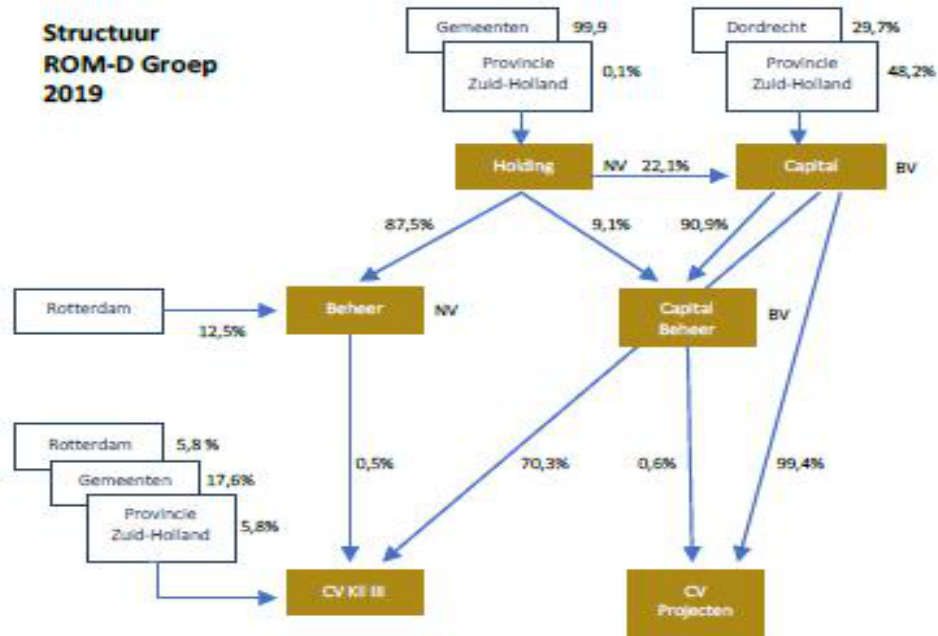
Voor het bereiken van de doelstellingen kan de provincie op basis van het (aandelen)belang tijdens de aandeelhoudersvergaderingen invloed uitoefenen. Daarbij geldt veelal hoe meer stemaandeel of aandelen in de private organisatie hoe meer invloed op de besluiten en daarmee meer kans op het bereiken van de doelstelling. GS leggen verantwoording af aan PS in de provinciale jaarrekening.

Het format dat gehanteerd wordt voor het verwerken van de samenvattende analyse, is voorgeschreven en vastgesteld door PS.

Algemeen	
<i>Visie en beleidsvoornemens</i>	<p>Regionale economische ontwikkelingen in Zuid-Holland worden versterkt en uitgebouwd door nieuw- en herontwikkeling van bedrijfsterreinen, woningbouwontwikkeling in de Zuidplaspolder, het beter benutten van het innovatiepotentieel van Zuid-Holland, bodemsanering, herontwikkeling van saneringslocaties, (her)ontwikkeling van de voormalige afvalberging Derde Merwedehaven en het leveren van een bijdrage aan de nationale klimaatdoelstellingen.</p> <p>Daarnaast is in 2017 de Houdstermaatschappij Zuid-Holland B.V. (HZH) opgericht. De visie en beleidsvoornemens voor HZH zijn gericht op het bevorderen van energiebesparing in de industrie en de bebouwde omgeving, faciliteren van de opwekking van duurzame energie, activeren, faciliteren en motiveren van partijen ten aanzien van de ontwikkeling, levering, inzet en gebruik van duurzame warmte en bijdragen aan leveringsbetrouwbare schone energie, Gekozen is voor een toekomstbestendige en transparante structuur in de vorm van een houdstermaatschappij en daaronder een of meer werkfondsen. De aandelen van de werkfondsen worden beheerd door de houdstermaatschappij.</p>
<i>Rechtsvorm en doel</i>	De private rechtsvormen N.V., B.V. en C.V. worden ingezet om bedrijfsterreinen te (her)ontwikkelen, de regionale economie te stimuleren en de aantrekkingskracht en fysieke bereikbaarheid te optimaliseren.
<i>Bestuurlijk belang</i>	Samenwerking tussen partijen vindt plaats door participatie in publieke regionale ontwikkelingsmaatschappijen, waarbij de ontwikkeling van een gebied voorop staat en uitvoering wordt gegeven aan gebieds- en/of locatieontwikkeling.
<i>Activiteiten</i>	<p>Herstructurering en nieuw-ontwikkeling van bedrijventerreinen;</p> <p>Structureren en organiseren van de toegang tot financiering voor startende en groeiende innovatieve technologiebedrijven en projecten;</p> <p>Bodemsanering en herbestemming saneringslocaties;</p> <p>Voorkomen maatschappelijke stagnatie als gevolg van bodemverontreiniging;</p> <p>Realisatie recreatieterrein op onder meer een voormalige afvalberging;</p> <p>(Projectmatige) ontwikkeling van voormalige glastuinbouwterreinen, waarbij de economische potenties zoveel mogelijk worden benut.</p> <p>Verstrekken van geldleningen en andere financieringsarrangementen.</p> <p>Verduurzaming warmtelevering Zuid-Holland inclusief toewerken naar een regionaal warmtetransportsysteem.</p>
<i>Bevoegdheden</i>	Wet ruimtelijke ordening, uitvoeringsbesluiten en verordeningen.
<i>Stemverhoudingen 2020</i>	<p>ROM-D</p> <ul style="list-style-type: none"> - Holding N.V.: 0,1%, - ROM-D Capital B.V.: 48,2%;

	<p>- ROM-D Kill III C.V.: 5,8%</p> <p>ROM-IQ : InnovationQuarter B.V.: 40,16%</p> <p>PROAV : Provinciaal Afvalverwijderingsbedrijf N.V.:100%</p> <p>HZH : Houdstermaatschappij Zuid-Holland B.V.: 100%</p> <p>PZEM : Provinciale Zeeuwse Energie Maatschappij (voormalig Delta NV): 0,05%</p> <p>BNG : Bank Nederlandse Gemeenten: 1,1%</p> <p>NWB : Nederlandse Waterschapsbank: 0,53%</p> <p>ONW CV : Commanditaire Ontwikkelingsmaatschappij Het Nieuwe Westland C.V. 6,5%</p>
Controle en Verantwoording	
<i>Provinciale doelstellingen</i>	<p><u>ROM-D</u></p> <p>De ROM-D bestaat uit een aantal met elkaar verbonden vennootschappen en werkt aan de herstructurering van bedrijventerreinen in de regio Drechtsteden. Op basis van een jaarplan kan de ROM-D de voorgenomen acquisities en investeringen gericht uitvoeren.</p> <p>De ROM-D werkt aan de ontwikkeling en herstructurering van met name watergebonden werklocaties. Dit ter bevordering van het vestigingsklimaat en werkgelegenheid. Om de projecten van ROM-D van kapitaal te voorzien is ROM-D Capital opgericht. De provincie en de Drechtsteden gemeenten zijn aandeelhouder.</p> <p>Eind 2012 heeft de provincie een storting gedaan van € 10 miljoen in ROM-D Capital. De kapitaalbijdragen zijn uitsluitend bedoeld voor fysieke ontwikkelingen.</p> <p>In 2017 is een nieuwe organisatiestructuur van ROM-D ingegaan die de organisatie flexibeler maakt en de besluitvormingsprocedures verkort.</p> <p>Het construct van de ROM-D is hieronder schematisch weergegeven.</p>

**Structuur
ROM-D Groep
2019**

IQ

ROM Zuidvleugel BV (opererend onder de handelsnaam Innovation Quarter (IQ)) is opgericht per 23 september 2013. Per 1 januari 2014 is Innovation Quarter "officieel" van start gegaan. De vennootschap staat aan het hoofd van de groep van 'Innovation Quarter'. ParticipatieMaatschappij (PPM) Innovation Quarter B.V. is een 100% deelneming van deze vennootschap. De jaarrekening van PPM Innovation Quarter is opgenomen in de geconsolideerde jaarrekening van Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Innovation Quarter B.V. te Den Haag.

Met deelname in IQ door het beschikbaar stellen van aandelenkapitaal en het verlenen van subsidie wil de provincie het innovatiepotentieel van Zuid-Holland beter benutten. Deze uitvoeringsorganisatie heeft als taken voor Zuid-Holland:

- Het investeren in startende en snelgroeiende innovatieve bedrijven in Zuid-Holland (Investeren)
- Het opzetten van samenwerkingen tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden. Met als doel om innovaties te versnellen en nieuwe business te realiseren (Innoveren).

- Het aantrekken van buitenlandse ondernemers naar Zuid-Holland en het ondersteunen van ondernemers in Zuid-Holland die internationaal willen groeien (Internationaliseren)

De inhoudelijke focus van IQ ligt bij de speerpunten Energie, Circulair, Aerospace, Maritiem & Haven, High Tech Systemen en Materialen, ICT, Cybersecurity, Horticulture en Life Sciences & Health. De geografische focus ligt op de gehele provincie Zuid-Holland.

IQ beheert verder in opdracht van de provincie Energiq, een provinciaal fonds gericht op de energietransitie voor de provincie.

PROAV

PROAV N.V. heeft de gronden van de afvalberging Derde Merwedehaven in haar bezit. Dit op basis van een huur- en exploitatieovereenkomst met PROAV. In 2010 hebben PROAV en de exploitant afspraken gemaakt over de sluiting van de afvalberging en de inrichting tot recreatieterrein. Hiervoor was destijds ongeveer € 30 mln. beschikbaar. Per 31 december 2012 is de afvalberging Derde Merwedehaven, conform de afspraken hierover, gesloten. Daarna is gestart met de voorbereiding van de uitvoering van de om- en afbouw van de afvalberging tot recreatieterrein en 4 ha netto uitgeefbaar bedrijventerrein. In dit kader is in 2018 de definitieve opdracht verstrekt voor het aanbrengen van een afdeklaag. Hiermee is de laatste fase van om- en afbouw definitief ingezet. De verwachting is dat dit project in 2023 afgerond zal zijn. De uitvoering is al grotendeels achter de rug, er resteert per 2020 nog ca. € 13 miljoen afbouwbudget voor de verdere uitvoering. De verwachting is dat het project budgetneutraal wordt afgerond.

De middelen ten behoeve van de nazorg van de afvalberging zijn opgebracht door de huidige exploitant Derde Merwedehaven B.V. (onderdeel van Indaver BV). Deze worden door de provincie beheerd in het zogenaamd Fonds Nazorg. De middelen ten behoeve van de inrichting als recreatiegebied (ongeveer € 6 mln.) zijn tm. 2020 ondergebracht in de Stichting Beheer Gelden Eindafwerking Derde Merwedehaven. PROAV zit in het bestuur van deze stichting, samen met Derde Merwedehaven B.V.

Delta N.V. heeft in het kader van de vergunning een borgstelling afgegeven voor € 24,6 miljoen, teneinde de afwerking zeker te stellen. Deze borgstelling is voortgezet door haar rechtsopvolger PZEM door middel van een contragarantie aan PROAV.

HZH

Op 22-03-2017 heeft PZH Houdstermaatschappij Zuid-Holland B.V. opgericht om provinciaal beleid via de privaatrechtelijke weg vorm te geven. In het Hoofdlijnenakkoord 2015 – 2019 is aangegeven dat het college een energietransitie voorstaat naar het meer kunnen voorzien in de eigen energiebehoefte. Om dit te bereiken is een energiefonds ingesteld om te investeren in bedrijven die zich bezighouden met innovatieve oplossingen voor herbruikbare schone energie, aard- en restwarmte en biomassa.

Om deze provinciale opgave te realiseren is mede gelet op de aard van de activiteit en de voor de uitvoering daarvan benodigde kennis, snelheid en ervaring, de privaatrechtelijke rechtsvorm gekozen. Op deze wijze kunnen naar verwachting ook Europese subsidies of andere geldstromen worden verkregen.

HZH fungeert als bewaarder en beheerder van de door PZH beschikbaar gestelde middelen en ook de beleidsrealisatie krijgt via HZH vorm. De aandelen van HZH zijn voor 100% in handen van PZH (GS fungeren als aandeelhouder).

HZH heeft twee fondsen opgericht, te weten ENERGIIQ Energie-innovatiefonds Zuid-Holland B.V. (ENERGIIQ) en Warmteparticipatiefonds Zuid-Holland B.V. (WPF), waarin zij alle aandelen houdt. De bewaar- en beheerkosten die gemaakt worden door HZH worden doorbelast aan de fondsen. Het fonds ENERGIIQ wordt beheerd door Innovation Quarter.

PZEM (voormalig Delta NV)

In 2016 bestond DELTA Groep 25 jaar. Vanaf 1 maart 2017 is de nieuwe naam PZEM. Onder de druk van een slechte energiemarkt en een verplichte afsplitsing van de netwerkactiviteiten zijn bedrijfsonderdelen verzelfstandigd en verkocht en werd de holding ontmanteld. Op 23 februari 2017 hebben de aandeelhouders van DELTA N.V hun goedkeuring gegeven aan de verkoop van bedrijfsonderdelen uit de DELTA-groep.

PZH bezit in PZEM 5 aandelen (niet volgestort) en 8 bonusaandelen = totaal 0,0524%. Deze aandelen zijn in het verleden 'om niet' verkregen. PZH heeft in 2012 getracht de aandelen te verkopen, dit is niet gelukt. Daarop is begin 2013 besloten deze aandelen in portefeuille te plaatsen en in de beheerstand te beheren conform de Beleidsnota Verbonden Partijen en overige deelnemingen 2016 -2019. Conform beleidsnota betekent dat de bestuurder niet actief maar alleen op verzoek geadviseerd wordt.

In 2021 is met een eventuele overgang van waterbedrijf Evides (PZEM is hier 50% aandeelhouder in) naar een eigen holding de aandelenoverdracht opnieuw onderwerp van gesprek geworden. Momenteel wordt bekeken of er een mogelijkheid is Evides af te splitsen en onder een eigen holding voort te zetten met de provincie Zeeland en een aantal gemeenten als overige aandeelhouders. Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland hebben in Q2 van 2021 aangegeven niet in de nieuwe holding te willen deelnemen en haar aandelen te willen blijven houden in de holding van PZEM.

BNG

Voor PZH is er geen specifieke doelstelling ten aanzien van haar deelneming in de BNG. Vanuit de provincie bestaat er wel geregeld contact en overleg over aan te trekken leningen en andere vormen van financiering die de provincie nodig heeft. Dat naast een zakelijke relatie ook een aandeelhoudersrelatie bestaat, kan in het contact helpen.

De bank, opgericht in 1914, is een structuurvennootschap. Aandeelhouders van de bank zijn uitsluitend overheden. De Staat is houder van de helft van de aandelen, de andere helft is in handen van gemeenten, provincies en een hoogheemraadschap. De missie van BNG Bank is vertaald in de volgende strategische doelstellingen: substantiële marktaandelen in de financiering van de Nederlandse publieke sector en het semipublieke domein en een redelijk rendement voor de aandeelhouders.

PZH heeft 610.350 aandelen (volgestort) = totaal 1,1% aandeelhouder. Jaarlijks wordt door de BNG dividend uitgekeerd aan de PZH.

NWB

Voor PZH is er geen specifieke doelstelling ten aanzien van haar deelneming in de NWB. Vanuit de provincie bestaat er wel geregeld contact en overleg over aan te trekken leningen en andere vormen van financiering die de provincie nodig heeft. Dat naast een zakelijke relatie ook een aandeelhoudersrelatie bestaat, kan in het contact helpen.

Sinds de oprichting in 1954 is de strategie van de NWB vooral gericht op het efficiënt bundelen van de financieringsbehoeften van klanten in het publieke speelveld. Het doel daarbij is verlaging van de financieringslasten van de publieke sector. De missie van de bank is als klantgerichte, robuuste en duurzame financiële partner, langdurige relaties aan te gaan met haar klanten en aandeelhouders, en hen in staat te stellen hun maatschappelijke taak in Nederland zo goed mogelijk uit te voeren.

PZH heeft 33 aandelen A op een totaal van 50.478 aandelen en 40 aandelen B op een totaal van 8.511 aandelen. De provinciale zeggenschap is daardoor nihil. Jaarlijks wordt ook door de NWB dividend aan de aandeelhouders, waaronder PZH uitgekeerd.

Overige deelnemingen

Kil III C.V.

De activiteiten van ROM-D Kil III C.V. bestaan uit het ontwikkelen van gronden om daar bedrijventerreinen op te kunnen huisvesten. De vennootschap is opgericht op 15 december 1999. De beherend vennoot van Kil III C.V. is ROM-D Beheer N.V.

ONW C.V.

ONW C.V. is opgericht in mei 2002 en heeft ten doel de integrale ontwikkeling van het Westland en de uitvoering van een daartoe opgesteld ontwikkelingsplan te bewerkstelligen.

PZH heeft in 2016 haar belang in de holding IOPW N.V. afgestoten. Hiermee bleef voor PZH alleen het belang in de ONW C.V. bestaan van 6,83%. PZH is hiermee stille vennoot en heeft dus geen zeggenschap. Dit betekent dat ONW C.V. in de beheerstand staat.

Realisatie (financiële) doelstellingen van de betreffende verbonden partijen

ROM-D

Over het boekjaar 2020 hebben de ROM-D entiteiten een goed jaar gedraaid met een positief bedrijfsresultaat van € 0,64 mln. Dit resultaat is onderverdeeld in de resultaten van ROM-D Holding N.V. (€ 0,038 mln.), ROM-D Capital B.V. (€ 0,2 mln.) en ROM-D Kill C.V. (€ 0,4 mln.). Ten opzichte van het boekjaar 2019 hebben de ROM-D entiteiten het negatieve resultaat van 2019 weten om te buigen naar een positief resultaat.

IQ

In het jaar 2020 heeft IQ een negatief resultaat behaald van € - 2,5 mln. Dit resultaat is beter ten opzichte van 2019 waarin een negatief resultaat van € - 3,73 mln. werd behaald.

Jaarlijks worden door IQ de kern prestatie indicatoren (kpi's) bepaald. Deze kpi's bestaan uit de gegeneerde resultaten van IQ Capital en UNIIQ, waarbij gemakshalve de resultaten van ENERGIIQ hierbij zijn betrokken. Dit vanwege het feit dat IQ het beheer van dit fonds doet namens HZH. In onderstaande tabel wordt een vergelijking met voorgaand jaar gemaakt.

KPI (€ in mln.)	Doelstelling 2019	Gerealiseerd 2019	Doelstelling 2020	Gerealiseerd 2020
<i>Aantal gerealiseerde samenwerkingsverbanden</i>	-	-	60	65
<i>Business cases en innovatieprojecten</i>	40	43	40	58
<i>Uitgelokte investeringen</i>	€ 20	€ 26	€ 20	€ 48
<i>Aantal bedrijven geland</i>	40	28	40	43
<i>Investeringsvolume</i>	€ 80	€ 117	€ 80	€ 273
<i>Aantal arbeidsplaatsen</i>	400	2.810	600	1268
<i>Aantal Investor Relationshipbezoeken</i>	120	116	120	134
<i>Gerealiseerde investeringen</i>	26	33	26	30
<i>Geïnvesteed vermogen</i>	€ 23	€ 54	€ 28	€ 72
<i>Geïnvesteed vermogen IQ</i>	€ 17	€ 18	€ 18	€ 21

PROAV

In 2020 heeft de PROAV een negatief resultaat behaald van € - 0,4 miljoen. Ten opzichte van 2019 (€ - 0,2 mln.) is dit een verslechtering van € 0,2 mln. Dit wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt doordat PROAV NV vanaf 01/01/2010 in economische zin risicodragend deelneemt in de af- en ombouw van de Derde Merwedehaven in het Afbouwbedrijf. Het negatieve resultaat is in het bijzonder ontstaan door afnemende rentedekking in het Afbouwbedrijf.

PZEM (voormalig Delta NV)

Het resultaat in 2019 was €20 miljoen positief. De stijgende energieprijzen zijn hierin een belangrijke factor. Daarnaast is een groot verlieslatend contract in september 2018 afgelopen. In 2020 is een negatief resultaat van € 21 miljoen behaald. Dit komt mede doordat de prijzen daalden in het eerste kwartaal van 2020. Ook was er sprake van een daling van het energiegebruik van de klanten van PZEM. Deze niet afgenomen volumes moesten vervolgens op de markt worden verkocht tegen lagere prijzen. Ten slotte is de waarde van groene stroom certificaten sterk gedaald in 2020 als gevolg van een combinatie van een gestegen aanbod en een gedaalde vraag.

BNG

De nettowinst over het jaar 2020 bedroeg € 221 mln. positief. Dit is een toename van € 58 mln. ten opzichte van 2019.

NWB

De nettowinst over 2020 bedroeg € 81 mln. positief, een afname van € 14 mln. ten opzichte van 2019.

Over het jaar 2020 zal in 2021 door de BNG en de NWB dividend aan de PZH worden uitgekeerd. De exacte bedragen zijn (nog) niet bekend.

HZH

Het bedrijfsresultaat over boekjaar 2020 bedraagt € - 1,3 mln. negatief. Ten opzichte van het boekjaar 2019 is dit een verbetering van ongeveer € 0,1 mln. Dit heeft deels te maken met de omstandigheid dat WPF geen investeringen heeft gedaan. Op basis van de besluitvorming rondom WLQ+ wordt naar verwachting medio 2021 een besluit genomen over de verdere toekomst van WPF. Gekoppeld aan dit voorgaande besluit zal er ook nog nadere besluitvorming plaatsvinden over het toekomstperspectief van ENERGIIQ.

Overige deelnemingen

Kil III C.V.

Het bedrijfsresultaat van deze C.V. is verwerkt in de geconsolideerde jaarverslagen van de ROM-D Holding N.V.

	<p><u>ONW C.V</u> Het positieve bedrijfsresultaat van ONW C.V. bedroeg in 2020 € 445 euro. Dit is een aanzienlijke stijging ten opzichte van 2019 waarin een negatief resultaat van € - 5,2 mln. werd behaald. De daling in 2019 kwam door waardevermindering van de voorraden (gronden) en de daarbij verband houdende getroffen voorziening incourantheid van € 5 mln.</p>
<p><i>Financiën:</i> Provinciale sturing</p>	<p><u>ROM - D</u> De laatste kapitaalstorting heeft eind 2012 plaatsgevonden ad. € 10 mln. in ROM-D Capital B.V. De mogelijkheid bestaat dat ROM-D in de nabije toekomst in gesprek wil met de aandeelhouders van Capital B.V. om een aanvullende kapitaalstorting te doen. Dit om een grotere slagkracht te hebben in de regio Drechtsteden en een bredere uitvoering te geven aan regionale ambities door ROM-D.</p> <p><u>IQ</u> Bij de oprichting heeft PZH in december 2013 een kapitaalstorting gedaan van € 10 mln. Deze kapitaalstorting is gedaan voor de (mede)financiering en participatie van startende en groeiende innovatieve technologiebedrijven. In 2017 is een aanvullende kapitaalstorting van € 15 mln. gedaan. PZH heeft een (aandelen)belang van 40,16% verkregen in IQ.</p> <p>In 2021 wordt afrondende besluitvorming verwacht over eventuele cofinanciering (en alsdan een provinciale bijdrage van € 15 mln.) voor het investeringsfonds van IQ.</p> <p><u>PROAV</u> Geen aanvullende bijdragen c.q. kapitaalstortingen, omdat afbouw van de kade en overdracht aan Fonds Nazorg in volle gang zijn.</p> <p><u>HZH</u> De aandelen in HZH zijn niet bij oprichting volgestort voor wat betreft WPF en Energiiq. In het derde kwartaal van 2021 wordt besluitvorming verwacht over het toekomstperspectief van HZH en onderliggende fondsen. Daarmee samenhangend zal besluitvorming plaatsvinden in welke mate aanvullende bijstorting nog aan de orde zal zijn.</p> <p><u>ONW C.V</u> Geen aanvullende bijdragen c.q. kapitaalstortingen.</p>
<p><i>Verantwoording:</i></p>	<p>De nominale en intrinsieke waardeontwikkeling aandelen:</p>

Intrinsieke en nominale waarde-ontwikkeling deelnemingen en verbonden partijen

De nominale waarde is de (historische) aanschafprijs en is de basiswaarde van de uitgegeven aandelen. Door volstorting van de aandelen kan de totale nominale waarde stijgen. Intrinsieke waardeontwikkeling is de actuele waarde van alle in bezit zijnde aandelen van een onderneming. De stille reserve is het verschil tussen de nominale waarde en intrinsieke waarde.

Onderstaand overzicht laat een toename van de nominale waarde van € 1,5 miljoen zien. Dit is te herleiden tot de storting in het aandelenkapitaal ten behoeve van HZH. De nominale waarde over boekjaar 2020 van de verbonden partijen (inclusief WbR) bedraagt € 43 mln. De intrinsieke waarde van alle verbonden partijen (exclusief WbR) over 2020 bedraagt € 95 mln. Dit is circa € 6 mln. meer ten opzichte van 2019. De stille reserve (ultimo 2020) is positief € 39,4 mln. Dit is circa € 1,5 mln. minder ten opzichte van 2019. Verklaring hiervoor is de stijging van de negatieve stille reserve bij Innovation Quarter en HZH.

Naam	Nominale waarde 31-12-2020	Mutatie 2021	Nominale waarde 31-12-2021	Intrinsieke waarde 31-12-2020	Stille reserve 31-12-2020	Dividend ontvangen 2021	Belang provincie in deelneming 31-12-2020
NV Bank Nederlandse Gemeenten	141.806,32		141.806,32	47.827.026,00	47.685.219,68		1,0960%
NV Nederlandse Waterschapsbank	4.537,80		4.537,80	2.239.955,00	2.235.417,20		0,5300%
NV Provinciaal Afvalverwijderingsbedrijf	0,00		0,00	3.199.144,00	3.199.144,00		100,0000%
Delta Nutsbedrijven NV (aandelen om niet verkregen)	0,00		0,00	720.937,00	720.937,00		0,0524%
Houdstermaatschappij Zuid-Holland BV	16.749.000,00	1.459.000,00	18.208.000,00	10.961.348,00	-5.787.652,00		100,0000%
Voorziening Houdstermaatschappij Zuid-Holland BV	-5.777.074,00		-5.777.074,00				
Warmtebedrijf Holding BV	1.800.000,02		1.800.000,02		-1.800.000,02		8,0000%
Voorziening Warmtebedrijf Holding BV	-1.800.000,00		-1.800.000,00				
InnovationQuarter v/h ROM Zuidvleugel BV	25.000.000,00		25.000.000,00	19.952.209,00	-5.047.791,00		40,1606%
Voorziening InnovationQuarter	-5.047.791,00		-5.047.791,00				
R.O.M. Drechtsteden Capital BV	10.000.000,00		10.000.000,00	8.858.339,00	-1.141.661,00		48,2191%
Voorziening ROM-D Capital BV	1.031.642,00		1.031.642,00				
R.O.M. Drechtsteden Holding NV	3.857,13		3.857,13	3.450,00	-407,13		0,0838%
R.O.M. Drechtsteden Beheer NV	2.042,01		2.042,01	2.042,01	0,00		4,4994%
Totaal deelnemingen	42.108.020,28	1.459.000,00	43.567.020,28	93.764.450,01	40.063.206,73	0,00	
Ontwikk.mij Het Nieuwe Westland CV	1.354.533,95		1.354.533,95	631.674,00	-722.859,95		6,8304%
Voorziening ONW CV	-722.859,95		-722.859,95				
R.O.M. Drechtsteden Kil III CV	561.326,13		561.326,13	574.950,00	13.623,87		5,8055%
Totaal verbonden partijen	1.193.000,13	0,00	1.193.000,13	1.206.624,00	-709.236,08		
Totaal deelnemingen en verbonden partijen	43.301.020,41	1.459.000,00	44.760.020,41	94.971.074,01	39.353.970,65		

<p>Risico's en beheersmaatregelen</p>	<p><u>ROM-D</u></p> <p>Blijvend aandachtspunt voor de governancestructuur is dat de functie van directeur van de holding en die van Capital BV (geldverstrekende partij) uitgevoerd wordt door één persoon. Het organiseren van goede checks and balances is van belang. De toezichthouders (RVC en investeringscomité) moeten dus met een scherpe blik naar het jaarplan en de investeringsvoorstellen kijken. Hierbij is tevens van belang dat de investeringsstrategie in lijn is met de Groeiagenda van de Drechtsteden. De door de Drechtsteden gehouden evaluatie van hun beleidsinstrumentaria kan een mooie aanleiding zijn om nog een aantal extra stappen te zetten in de verbetering van de governance van de ROM-D.</p> <p>De BNG is enige tijd geleden als aandeelhouder uitgetreden en ook Rotterdam wenst op korte termijn uit te treden (een aanvang van inleidende gesprekken hebben in Q1 2021 plaatsgevonden). Naar aanleiding van het uittreden van BNG is een juridisch advies opgesteld ten aanzien van de noodzaak van de juridische structuur van ROM-D en een eventuele vereenvoudiging hiervan. Uitkomst hiervan was dat de juridische structuur niet gewijzigd wordt, maar dat er wijzigingen plaatsvinden in de vergaderwijze. Afgesproken is om op het moment van uittreden van Rotterdam hier nogmaals naar te kijken.</p> <p>Een ander aandachtspunt is het project Nedstaal. In de jaarrekening 2019 wordt vermeld: “Het belangrijkste risico, “de oplevering van de verhuurde kavels op het Peuteterrein” is afgenomen aangezien FN Steel en SVE dicht bij een overeenkomst staan en de terugvaloptie voor ROM-D nog steeds geldig is.” De oplevering van het Peuteterrein heeft vooralsnog niet plaatsgevonden. De verwachting is dat de levering van de grond vrij van huurrechten in 2021 definitief is afgerond. Met dit vooruitzicht worden vooralsnog geen boetes geïncasseerd. Het is van belang dit onderhandelingstraject nauwgezet te blijven volgen om erop toe te zien dat – zodra er wederom vertraging dreigt – de (financiële) consequenties van de vertraging duidelijk worden alsmede het te volgen vervolgproces en eventueel benodigde besluitvorming.</p> <p>Voor het gestorte kapitaal in ROM-D was door PZH een voorziening getroffen van € 1,8 mln. vanwege de meerjarige lagere intrinsieke waarde van de aandelen. De intrinsieke waarde over het boekjaar 2020 is gestegen, waardoor besloten is de voorziening te verlagen naar € 1,1 mln.</p> <p><u>IQ</u></p> <p>De ROM's gezamenlijk zijn als publieke financier verantwoordelijk voor meer dan de helft van alle risicovolle investeringen in vroege-fase-bedrijven in Nederland. Risicobeheersing rondom het investeringsproces is feitelijk de core business van IQ. Een set van beheersmaatregelen is ingevoerd met een groot aantal checks and balances, die intern en extern worden geverifieerd voordat wordt overgegaan tot investering. Ondanks alle uitvoerige beheersmaatregelen bestaat er een reële kans dat een investering mislukt. Hiervoor wordt dan een voorziening getroffen. Blijvend aandachtspunt voor IQ is het bewaken van beheerskosten (die zijn nu hoog in relatie tot het aantal investeringen en het geïnvesteerde vermogen).</p>
---------------------------------------	---

Voor ROM IQ was door PZH een risicoreservering opgenomen van € 4,7 mln. ter dekking van een (mogelijke) waardedaling van de aandelen in de toekomst. Uit de jaarrekening 2020 bleek dat de intrinsieke waarde van de aandelen verder daalde. Er is toen besloten een voorziening te treffen van € 5 mln. ter hoogte van de negatieve stille reserve (verschil tussen nominale en intrinsieke waarde). Deze voorziening werd deels gedekt uit de reeds getroffen reservering van € 4,7 mln. De overige € 0,3 mln. is gedekt uit de algemene middelen.

PROAV

Gezien het feit dat in 2018 het werk tot afdekking van de voormalige afvalberging is aangevangen, is de laatste fase van om- en afbouw definitief ingezet. Met de definitieve gunning van het werk neemt tegelijkertijd het standaard risicoprofiel voor GWW-werken (Grond-, Weg en Waterbouw) af en beperkt het zich tot reguliere afwijkingsmarges voor de uitvoering. Aandachtspunt hierbij is de kwaliteit en planning van het uit te voeren werk door PROAV goed te monitoren. Een restrisico uit de businesscase komt hiermee naar voren. De businesscase is destijds sluitend gemaakt door te verwachten pacht-, huur-, of verkoopopbrengsten mee te rekenen in het geheel. De te verwachten opbrengst is ingecalculeerd op ca. €4 miljoen. De ontwikkeling van deze sluitpost op de businesscase, het te gelde maken van de watergebonden locatie, wordt momenteel voorbereid.

HZH

Provinciale Staten hebben in november 2017 besloten om meerjarig zorg te dragen voor de beheerkosten van HZH. Gegeven de start van HZH en onderliggende fondsen in 2017 is besloten om de kosten van de fondsen door te belasten naar de onderliggende fondsen, maar daadwerkelijk pas na 5 jaar te verhalen i.v.m. de opstartfase van de fondsen. Dat is ook opgenomen in de jaarplannen van de fondsen. Gezien het voorziene gebrek aan liquiditeiten bij de fondsen in de eerste jaren wordt HZH nog gedurende vier jaren door de aandeelhouder voorzien van liquiditeiten. Deze dienen als voorfinanciering van de daarna door HZH aan de fondsen door te berekenen kosten. Aandachtspunt is de achterblijvende cashcalls t.o.v. geprognostiseerde investeringsstroom, deze moet op gang gaan komen en toe gaan nemen. Gebeurt dit niet, dan komt de realisatie van de voorgenomen investeringsstroom onder druk te staan in de komende drie jaar en daarmee het zelfvoorzienend vermogen van de HZH.

Voor HZH is de afgelopen jaren ter dekking van (mogelijke) waardedaling van de aandelen een risicoreserve opgebouwd tot 25% van het aandelenkapitaal. Eind 2017 bedroeg deze reserve € 9,0 mln. en eind 2018 is de reserve aangevuld tot € 17,5 mln. In het jaar 2019 is de reserve opgehoogd tot € 41,1 mln. conform de geplande opbouw aangevuld met stortingen gekoppeld aan het daadwerkelijke risicoprofiel van de energietransitieopgave. Dit bedrag is in 2020 verder opgehoogd tot € 50,0 mln. Op basis van de jaarrekening 2020 is besloten de bestaande voorziening zijnde € 0,6 mln. op te hogen tot € 5,8 mln. Deze ophoging komt ten laste van de risicoreserve van het energiefonds, waardoor deze ultimo 2020 € 44,9 bedraagt.

	<p><u>ONW C.V</u></p> <p>ONW heeft voor de waardevermindering van de gronden in 2019 een voorziening van € 5 mln. getroffen. Voor de provincie geldt hierdoor dat de stille reserve een negatieve waarde heeft van € 0,7 mln. Door deze ontwikkeling heeft de provincie een voorziening getroffen voor de hoogte van de stille reserve van € 0,7 mln. Het boekjaar 2020 heeft geen verandering gebracht in de stille reserve. Hierdoor blijft de voorziening van € 0,7 mln. gelijk.</p>
<i>Goedkeurende verklaringen accountants</i>	Voor de geanalyseerde private verbonden partijen hebben de verschillende controlerende accountants goedkeurende verklaringen afgegeven.
<i>Prioriteiten & aandachtspunten 2021</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Als algemeen aandachtspunt kan worden gemeld dat een nieuwe Beleidsnota verbonden partijen wordt opgesteld waarbij het de bedoeling is dat deze uiterlijk 1 januari 2022 in werking treedt. De kaders van PS worden opgenomen in de Financiële verordening en daarnaast wordt een uitvoeringsnota geschreven. Bij de implementatie van deze uitvoeringsnota zullen alle verbonden partijen opnieuw worden ingedeeld in een zwaarteregime op grond van een op te stellen risicoprofiel, wat het beheer moet vergemakkelijken. Uitleg hierover zal terug te vinden zijn in de nieuwe uitvoeringsnota. - Bij HZH; speciale aandacht gaat in 2021 uit naar een nieuwe investeringsstrategie voor HZH en de onderliggende fondsen. Ook is voor HZH een evaluatie uitgevoerd. GS gaat in het najaar van 2021 met PS in gesprek over de aanbevelingen uit dit rapport . - Bij IQ is het doel vanuit aandeelhoudersperspectief om de balans en focus te bewaken in relatie tot de enorme groeispurt die de organisatie heeft doorgemaakt sinds de start in 2014. Aandachtspunt in 2021 is de co-financiering van de aandeelhouders van het investeringsfonds van IQ. - Bij PROAV is het doel dat binnen de afgesproken financiële kaders invulling wordt gegeven aan de uitwerking van de eindafwerking en daarna overdracht aan fonds nazorg gesloten stortplaatsen. - Bij ROM-D gaat de aandacht uit naar de ontwikkelingen in het project Nedstaal en de eventuele uittreding van de gemeente Rotterdam uit de ROM-D. - Bij ONW C.V.; Aandacht blijft uit gaan naar de ontwikkeling van de structurele waardevermindering. Als gevolg daarvan kan de getroffen voorziening worden verhoogd. Door het positieve resultaat in 2020 lijkt dit voorsnog niet noodzakelijk.